

STORTINGET

Representantforslag 58 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Solfrid Lerbrekk og Arne Nævra

Dokument 8:58 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Solfrid Lerbrekk og Arne Nævra om å utrede alternativer til EØS-avtalen

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge har vært medlem av EØS-avtalen siden avtalen ble undertegnet i 1992, og den har siden den gang vært et rammeverk for landets interaksjon med EU.

Siden 1992 har mange av forutsetningene for EØS-medlemskapet endret seg.

EU har blitt kraftig utvidet og etablert flere nye byråer og andre typer institusjoner som ikke eksisterte i 1992. Reservasjonsretten, som var kronargumentet til EØS-tilhengerne i 1992, er i praksis ikke i bruk. Den har blitt brukt én gang, 20 år etter at avtalen ble inngått. Den siste tiden har også kritikken mot avtalen fra miljøer i fagbevegelsen tiltatt. Fagbevegelsen er særlig kritisk til at EØS-avtalen truer et godt organisert arbeidsliv og kan tilrettelegge for sosial dumping.

Samtidig har regjeringen, ved utenriksministeren, slått fast at det ikke er aktuelt å søke om norsk EU-medlemskap i overskuelig framtid.

Forslagsstillerne mener at denne situasjonen gjør det svært aktuelt å undersøke hva som kan være alternativer til dagens EØS-avtale. Det finnes imidlertid kun begrenset kunnskap om alternativene til EØS.

Dersom Norge trer ut av avtalen, vil det være den eksisterende frihandelsavtalen som gjelder. Norge vil fortsatt kunne handle med EU, og de delene som ikke er

dekket av avtalen, blir dekket av WTO. Det er samtidig usikkert om dette vil være tilstrekkelig for å dekke all interaksjonen Norge har med EU.

Menon Economics utarbeidet en rapport i 2013 som viste ulike alternativer til EØS. De argumenterte for at en bilateral avtale etter modell av den Sør-Korea har med EU, kan fungere godt for Norge, men at også denne modellen trenger nærmere utredning.

En rekke fagforbund og Nei til EU lagde også en rapport om mulige alternativer til EØS-avtalen i 2013, som blant annet fremhevet en bilateral avtale som et realistisk alternativ.

Forslagsstillerne mener det er på tide å få et grundig kunnskapsgrunnlag for mulige alternativer til EØS-avtalen.

Forslagsstillerne mener et bredt sammensatt offentlig utvalg vil være egnet for å gjennomføre en slik utredning. Målet med utredningen skal være å undersøke hvordan det er mulig å ivareta handelen med EU uten en like sterk forpliktelse til å implementere EUs lovverk som med dagens EØS-avtale. Utvalget skal vurdere alternativene etter hvor godt de bidrar til å løse utfordringene med sosial dumping i arbeidslivet, og hvor godt alternativene ivaretar demokratiet sammenlignet med dagens EØS-avtale, og samtidig foreta en vurdering av konsekvensene for næringslivet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg som skal utrede mulige alternativer til dagens EØS-

avtale. Alle alternativer som ivaretar muligheten til å handle med EU, uten en like sterk forpliktelse til å implementere EUs lovverk som med dagens EØS-avtale, skal bli vurdert. Utvalget skal vurdere alternativene etter hvor godt de bidrar til å løse utfordringene med sosi-

al dumping i arbeidslivet, og hvor godt alternativene ivaretar demokratiet sammenlignet med dagens EØS-avtale, og samtidig foreta en vurdering av konsekvensene for norsk næringsliv. Utvalget skal ferdigstille arbeidet innen utgangen av 2020.

3. desember 2018

Audun Lysbakken

Solfrid Lerbrekk

Arne Nævra